

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПОВІТРЯНИХ СИЛ
імені ІВАНА КОЖЕДУБА

СУЧАСНА ВІЙНА: ГУМАНІТАРНИЙ АСПЕКТ

**Збірник матеріалів IX Міжнародної наукової конференції
Харківського національного університету
Повітряних Сил імені Івана Кожедуба**

22-23 травня 2025 року

Харків
2025

8. Плотніков О.В. Проблематика заборони експансивних куль в роботі Гаазької конференції миру 1899 р. Актуальні проблеми держави і права. 2024. С. 76 - 82. URL: <http://apdp.in.ua/v104/13.pdf>

9. Міжнародні договори, що регулюють сферу використання ядерної зброї. URL: <https://redcross.org.ua/news/2025/04/110946/>

ВІЙСЬКОВО-ІДЕОЛОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ У ЗБРОЙНИХ СИЛАХ РФ НА ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ В УКРАЇНУ (24 ЛЮТОГО 2022 РОКУ – 21 ВЕРЕСНЯ 2022 РОКУ)

Р. Гула, доктор історичних наук, професор

Харківський національний університет Повітряних Сил імені Івана Кожедуба

І. Передерій, доктор історичних наук, професор

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Ю. Ткач

Харківський національний університет Повітряних Сил імені Івана Кожедуба

Основоположні тенденції, що сформували ідеологічне забезпечення ЗС РФ під час першого етапу повномасштабної збройної агресії Росії проти України (так звана «спеціальна військова операція»), їх розвиток та окремі трансформації за результатами воєнно-політичної та оперативної обстановки з 24 лютого 2022 року по 21 вересня 2022 року (дата видання указу про «часткову» мобілізацію «громадян» Російської Федерації). До складу входять такі компоненти:

- проголошення «священної» місії – «визволення українського народу»;
- фарисейські декларації про пріоритет «гуманістичних методів» у здійсненні процесів «денацифікації та демілітаризації»;
- тотальне навішування ярликів на кшталт «націоналісти», «неонацисти», «бандерівці», «фашисти», «наркомани» в інформаційному просторі, спрямованому проти військово-політичного керівництва України;
- спекулятивне використання механізмів історичної пам'яті, пов'язаних з Другою світовою війною;
- застосування міфологізованої історичної концепції «єдності російського та українського народів»;
- гіпертрофована оцінка важливості військових «успіхів»;
- тотальна мобілізація населення Російської Федерації на свідому економічну, культурну та соціальну самоізоляцію в умовах безпрецедентних санкцій, запроваджених країнами антипутінської коаліції;
- популяризація пропаганди проти ідеології ОУН та позиціонування УПА як суто колабораціоністських військових формувань;
- активізація інформаційно-психологічних операцій;

– спроби тлумачення сутності «спеціальної військової операції» з позицій військової науки.

УДК 17+111.852]:821.161.1-042.3:325.36

**«ШАТУНИ» РОСІЙСЬКОГО МЕСІЯНСТВА:
ЛІТЕРАТУРНА КВАЗІМЕТАФІЗИКА Ю. МАМЛЄСВА**

*М. Чугуєнко, кандидат філософських наук, доцент
Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна*

Постановка проблеми. Творчість Юрія Мамлєсва, зокрема його роман «Шатуни» [1], та ідеї так званого «Южинського гуртка» репрезентують специфічне явище російської контркультури, яке з часом трансформувалося в один із ідеологічних потоків, що живлять сучасну російську агресивну політику. Аналіз цієї «літературної квазіметафізики» важливий для розуміння глибинних причин дегуманізації та виправдання насильства в сучасній російській культурі та політиці.

1. Генеза квазіметафізики Ю. Мамлєсва

Юрій Мамлєсв (1931–2015) – російський письменник, якого вважають одним із предтеч сучасного російського ідеократичного радикалізму та творцем концепції «метафізичного реалізму». Його світогляд формувався під впливом різномірних джерел: класичної російської літератури (зокрема, Ф. Достоевського), індійської філософії адвайти (не з першоджерел!), езотеричного традиціоналізму (Р. Генон, Ю. Евола), а також специфічного досвіду радянського андеграундного побуту 1960-х років [2; 3, с. 35 - 56].

Світогляд Мамлєсва кристалізувався у 1960-х, у межах «Южинського гуртка» – неформального підпільного осередку московської інтелігенції. Для цього середовища були характерні поєднання містицизму, інтересу до окультизму, використання кримінального жаргону, алкогольна екзальтація та обговорення забороненої літератури. З «Южинського гуртка» вийшли постаті, що згодом стали помітними фігурами російського імперіалістичного та традиціоналістського дискурсу, зокрема Євген Головін, Гейдар Джемаль та Олександр Дугін [2; 3, с. 73].

2. Естетика «чернухи» як культ переступання межі

Твори Ю. Мамлєсва, передусім роман «Шатуни» [1], характеризуються екстремальним натуралізмом, насиченістю сценами сексуального насильства, вбивств, некрофілії та богохульства. Персонажі його творів систематично переступають усі можливі моральні та етичні межі. Однак це не стільки епатаж чи соціальна провокація, скільки спроба досягнення своєрідного онтологічного досвіду «переходу» в «іншу реальність», потойбіччя. Катарсис у Мамлєсва